

Nr 125.

Av herr **Pettersson** i Södertälje, om skrivelse till Kungl. Maj:t
angående införande av helgdagar utan kyrklig karaktär.

Under de senare åren har i England en tendens gjort sig gällande att minska arbetstiden och att få till stånd s. k. *bankhelgdagar*, som utan att vara helgdagar i religiös mening avse att bereda de breda lagren av befolkningen tillfälle till vila och rekreation. I äldre tider funnos talrika helgdagar med en mer eller mindre uteslutande religiös karaktär. På alla de s. k. »saint days» voro ända till nittonde århundradets början officiella ämbetslokaler stängda. Före år 1834 höllos även Bank of Englands lokaler stängda sammanlagt 33 helg- och högtidsdagar om året. År 1834 blevo dessa helgdagar reducerade till allenast 4, nämligen långfredagen, 1 maj, 1 november och juldagen. År 1871 antogs emellertid på initiativ av sir John Lubbock (sedermera lord Avebury) en lag, enligt vilken vissa dagar skulle betraktas som »bankhelgdagar». Å dessa dagar, vilka icke voro helgdagar i kyrklig mening, skulle ingen vara tvungen att göra en betalning eller över huvud företaga någon rättshandling, som han ej behövde verkställa juldagen eller långfredagen, och alla betalningar samt andra åtgärder, som å bankhelgdagen skulle ske, skulle kunna uppskjutas till påföljande dag. Regeringen bemyndigades samtidigt att, om den ansåg lämpligt, utfärda bestämmelser om andra dagar, som kunde befinnas vara lämpligare såsom bankhelgdagar. Inom England gälla för närvarande följande dagar såsom bankhelgdagar: annandag påsk, annandag pingst, första måndagen i augusti och den 25 december. Genom lag av år 1903 blev den 17 mars för Irland förklarad som bankhelgdag. Inom Skottland äro nyårs- och juldagarna, långfredagen, första måndagen i maj och första måndagen i augusti bankhelgdagar. Om juldagen och nyårsdagen infalla på söndag, är nästa måndag bankhelgdag. I Edinburg gälla

dessutom den 18 april och den 19 september som helgdagar och i Glasgow den 16 juli. I London är fondbörsen stängd den 1 maj och den 1 november.

Till en början voro endast bankerna stängda på bankhelgdagarna; sedermera stängdes å desamma även tull- och uppbördslokaler, handelsfabriker m. m., och numera råder allmän ledighet från förvärvsarbete på dessa dagar.

Jämväl till de engelska kolonierna har denna tanke spritt sig. I de flesta av dessa förekomma årligen ett visst antal bankhelgdagar. I Kanada förekomma sålunda 8 bankhelgdagar, i Victoria 13, i Queensland 14, i Nya Zeeland 4, o. s. v.

I Nordamerikas Förenta Stater finnes ej någon anordning, som fullt motsvarar de engelska bankhelgdagarna. Varje stat måste där lagstadga i frågan. Presidenten förklarar emellertid vanligen sista torsdagen i november som tacksägelsedag (Thanksgiving day) och den dagen gäller i regel såsom helgdag inom Staterna. Såsom icke kyrklig helgdag betraktas också oavhängighetsdagen (Independence day) den 4 juli och arbetarnes dag (Labour day) den första måndagen i september. Dessutom förekomma på grund av särskilda förhållanden eller minnen en hel del dylika helgdagar inom olika stater, t. ex. Lincolns, Washingtons, Lees födelsedagar m. fl.

Institutionen bankhelgdagar synes väl förtjänt att från de anglosachsiska länderna överflyttas till oss. Även här gör sig ett starkt behov gällande att genom en eller annan extra helgdag bereda möjlighet till vila och vederkvickelse särskilt för alla dem, som i våra städer äro strängt upptagna av förvärvsarbete under alla årets vardagar. De nuvarande kyrkliga helgdagarna kunna redan av det skälet ej rätt tillfredsställande fylla detta behov, att de alla, med undantag av annandag pingst och Johannes döparens dag, infalla under de för längre utflykter på landsbygden mindre lämpliga årstiderna. I händelse införandet av nya helgdagar till äventyrs skulle stöta på betänkligheter från vissa industriars sida, vilka ej anse sig hava råd att inskränka på arbetstiden, skulle man möjligen kunna tänka sig införandet av bankhelgdagar kombinerat med avskaffandet av ett par av de nuvarande kyrkliga helgdagarna, exempelvis trettendedagen och Maria bebådelsedag.

Lämpligast vore måhända, om två eller flere bankhelgdagar kunde anordnas i en följd, så att en sammanhängande ledighet på några dagar kunde åstadkommas, men denna fråga liksom frågan om det lämpliga antalet dylika helgdagar synes böra göras till föremål för särskild utredning.

Innan ett avgörande beslut i ämnet fattas, synes utredning jämväl erforderlig, huruvida ej i samband med införande av en lag om bankhelgdagar särskild ändring även bör verkställas i en del äldre lagbestämmelser, exempelvis *dels* lagen den 14 juni 1901 om beräknande av fatalietid i visst fall, varigenom stadgats, att om tid, då åtgärd för talans fullföljd eller bevarande i vissa mål sist må företagas, infaller å söndag eller annan allmän helgdag, den åtgärd må företagas å nästa söckendag, *dels ock* 91 § i växellagen, som föreskriver, att, om växels förfallodag inträffar å söndag eller annan allmän helgdag, nästa söckendag skall anses såsom förfallodag. Ifrågavarande utredning torde lämpligen kunna verkställas genom Kungl. Maj:ts förslag.

På grund av vad jag nu anfört får jag härigenom hemställa,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes låta verkställa utredning, huruvida icke här i landet kunde införas lagbestämmelser om införande av helgdagar utan kyrklig karaktär i syfte att bereda särskilt den å kontor samt i handelsbutiker och fabriker sysselsatta delen av befolkningen tillfälle till vila och rekreation under den ljusa och varma årstiden, samt för riksdagen framlägga det lagförslag, vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 26 januari 1915.

Jakob Pettersson.

